

УДК 811.161.2'373.232

НЕСТЕРЧУК Оксана – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови, Волинський національний університет імені Лесі Українки, пр. Волі, 13, Луцьк, 43000, Україна (nester-oks@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2676-7966>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.7>

Бібліографічний опис статті: Нестерчук, О. (2023). Антропоніми як образний засіб мови художнього тексту (за романом В. Лиса «Стара холера»). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 53, 58–65, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.7>

АНТРОПОНІМИ ЯК ОБРАЗНИЙ ЗАСІБ МОВИ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (ЗА РОМАНОМ В. ЛИСА «СТАРА ХОЛЕРА»)

Анотація. У статті розкрито специфіку вживання імен та їхніх варіантів, а також творення прізвищ у романі В. Лиса «Стара холера». Виявлено, що найменування набули функційного переосмислення, допомогли виконати функцію творення художнього простору, розвитку сюжетної лінії.

Стилістичне навантаження варіантів імен увиразнює ідею твору, формує в читача ставлення до персонажів, виразніше показує життєві перипетії. Письменник свідомо добирає своїм персонажам імена, прізвища та прізвиська, вони співвідносні з діями та долями героїв. Лагідними, нестлиливими формами імен автор називає героїв твору, переважно репрезентуючи побутові форми: Арсенко, Степашико, Віруньчик, Віталінка, Іруня, Іруся, Маруська, Томочка. Також зафіксовано 3 згрубілі форми чоловічих варіантів імен на -иськ-о: Адамисько, Арсенисько, Романисько та один варіант жіночого імені на -ище: Іринище.

У романі виявлено 35 варіантів офіційних імен, серед яких 19 чоловічих та 16 жіночих. Найбільше імен функціонує з нестлиливим забарвленням – 54. Представлені також 5 варіантів із згрубілим, навіть зневажливим відтінком – для вербалізації в основному насмішки або легкої іронії.

Аналіз чоловічих варіантів імен роману, утворених від повних і усічених основ, засвідчив перевагу двох словотвірних типів: на -к-а і -к-о. Рідше вживані форми на -ик, -ць-о, -чик та інші. У творенні варіантів жіночих імен найактивнішими є форманти -к-а, -очк-а, -ун-я, -ус-я, -ц-я. Встановлено форманти -ищ-е, -ок, -оньк-о, -ох-а, -усь, які не беруть активної участі у творенні чоловічих варіантів імен, та три суфікси жіночих імен: -ечк-о, -сь-о, -сь, -ун-я.

Виявлено відіменне та відапелятивне творення прізвищ героїв роману, встановлено, що серед прізвищевих дериватів переважають одиниці з присвійними суфіксами -ов-а, -ов, -ин, -ин-а (Клецьова, Луцьова, Лучиков, Грицишин, Войтишина), а також -ець, -их-а (Бурець, Сма-лунець, Патичиха).

Ключові слова: власні імена, варіанти, прізвищеві назви, мовний стиль, художній образ.

NESTERCHUK Oksana – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of History and Culture of the Ukrainian Language, Volyn National University named after Lesia Ukrainka, Voli Av., 13, Lutsk, 43000, Ukraine (nester-oks@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2676-7966>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.7>

To cite this article: Nesterchuk, O. (2023). Antroponimy yak obraznyi zasib movy khudozhnoho tekstu (za romanom V. Lysa «Stara kholera») [Anthroponym as a figurative device of the language of a fiction text (based on the novel by V. Lys «The Old Cholera»)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh*

prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 53, 58–65, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.7> [in Ukrainian].

ANTHROPONYM AS A FIGURATIVE DEVICE OF THE LANGUAGE OF A FICTION TEXT (BASED ON THE NOVEL BY V. LYS «THE OLD CHOLERA»)

Summary. *The article attempts to reveal the specifics of the use of names and variants of characters, as well as the creation of surnames in V. Lys's novel "The Old Cholera". It was found that the names acquired a functional reinterpretation, helped to fulfill the function of creating an artistic space, developing the storyline.*

The stylistic load of the name variants emphasizes the idea of the work, shapes the reader's attitude to the characters, and shows the vicissitudes of life more clearly. The writer consciously chooses names, surnames, and nicknames for his characters; they are correlated with the actions and fates of the characters. The author names the heroes of the work with gentle, caressing forms of names, mainly representing everyday forms. 3 crude forms of male variants of names with -isk-o were recorded: Adamysko, Arsenysko, Romanysko and one variant of a female name with -ishke: Irynishche.

35 variants of official names in the novel were identified, including 19 male and 16 female. The largest number of names function with a caressing color – 54. However, 5 variants with a coarse, even dismissive tone were found to verbalize mostly mockery or slight irony.

The analysis of male variants of the names of the novel, formed from full and truncated bases, proved the superiority of two word-forming types: na -k-a and -k-o. Less commonly used forms in -ik, -tso, -chik and others. The most active in creating variants of female names are the following forms -k-a, -ochk-a, -un-ya, -us-ya, ts-ya are used to create female names. Non-productive word-formation types with five suffixes in male versions of names (-ysh-e, -ok, -onk-o, -oh-a, -us) and three suffixes in female ones (-echk-o, -syo, -s, -un-ya).

The article reveals the nominative and vocative formation of the surnames of the novel's characters, and establishes that the surname derivatives are dominated by units with possessive suffixes -ov-a, -ov, -yn, -yn-a (Kletsova, Lutsova, Luchykov, Hrytsyshyn, Voytyshyna), as well as -ets, -ikh-a (Burets, Smalunets, Patychyha).

Key words: *proper names, variants, surnames, language style, artistic image.*

Актуальність проблеми. Ономасти досліджують антропонімію не тільки в діахронії чи синхронії, а й оцінюють її у художньому тексті, наголошуючи, що лінгвостилістика допомагає письменникові в розкритті теми та ідеї твору, у виробленні індивідуального мовного стилю. Письменник свідомо добирає своїм персонажам імена, прізвища та прізвиська, співвідносить їх із діями та долями героїв, домагаючись і в такий спосіб вирішення творчих завдань і шліфування власної стилістичної майстерності, пор.: «Добір антропонімів для митця – це прояв його літературної індивідуальності та художньої майстерності на фоні реальної суспільно-історичної дійсності» (Шестипалова, 2006, с. 4).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У 70–80 роках ХХ ст. літературна ономастика виділилась в окрему галузь ономастичних студій. Оніми у творчості різних українських письменників ХІХ – ХХ

століть докладно проаналізував Л. Белей (1995). Стаття Л. Масенко присвячена власним назвам у творах Григорія Квітки-Основ'яненка (1986). Дослідження власних імен, ужитих у творах Василя Стефаника, висвітлено у праці Л. Вокалюк (1990). Аналіз антропонімів в оповіданнях Григора Тютюнника здійснила С. Бирик (1996), а Ю. Карпенко схарактеризував літературні оніми Ліни Костенко (2014). О. Чижмар розкрив онімний простір творів закарпатських письменників (2005); І. Левчук предметом свого наукового дослідження обрала частотність та особливості вживання антропонімів у романі В. Лиса «Століття Якова» (2013); у наших розвідках простежено особливості словотворення власних особових імен у творах В. Лиса «Століття Якова», «Соло для Соломії» (2018), «Діва Млинища» (2017) та зіставлено їх із сучасними волинсько-польськими варіантами.

Твір В. Лиса «Стара холера» (2018) ще не був об'єктом окремого розгляду. Він багатий на ономастичну лексику, де ядро роману становлять семантично й емоційно забарвлені антропоніми.

Мета розвідки – дослідити літературно-художні антропоніми роману «Стара холера» В. Лиса (2018), здійснити докладний їх словотвірний аналіз.

У зв'язку з визначеною метою поставлено такі завдання: 1) простежити ставлення автора до персонажів; 2) проаналізувати словотвірні типи, використані у творі В. Лиса для найменування персонажів, та виявити їхні відповідники в іменнику мешканців населених пунктів Волинського Полісся й інших регіонів України; 3) проаналізувати творення прізвищ героїв роману.

У дослідженні використано описовий метод та його основний прийом – систематизацію мовного матеріалу в синхронії і діахронії, також стилістичний аналіз. Кількісні дані використано для підрахунку словотвірних суфіксів у зафіксованих варіантах імен.

Виклад основного матеріалу дослідження. У розвідці «Моя любов в імені твоїм» (2022) ми дослідили портрети персонажів роману «Стара холера» Адама та Єви. У творі зображено життя ще однієї закоханої пари – Лізи і Степана. Їхнє мовлення автор увиразнює, серед іншого, варіантами особових імен. Так, створюючи образ Степана, письменник в уста героїні вкладає лексеми, якими підкреслює його спокійний характер, виважені рішення у непростих ситуаціях: *«Вона подзвонила до ... Степашка-Степанка – ах, милий мій, ах, любчику, я знаю, як ти без мене сумуєш...»;*

«– Тебе хтось образив, Лізо? – спитав пронизливий і всевідаючий Степанко (віднині геть Степашку, сказала собі Ліза)» (Лис, 2018, с. 152);

«Степан-Степанко приїхав аж через дві години (Лис, 2018, с. 108);

«Ліза визначила для себе: Степашко – так...» (Лис, 2018, с. 72);

«Ліза подумала, що остаточна розмова зі Степашком буде нелегкою, вона не зможе подивитися в його безсовісно наївні очиська» (Лис, 2018, с. 212);

«Цей хтось звався Степан-Степашко» (Лис, 2018, с. 216);

«Із цими словами він став звичним Степаном, Степашком. Ні, вона його так більше не називатиме. Якщо вже ніжно, то Степанком. Хай і Степурчиком» (Лис, 2018, с. 230).

Для характеристики онуки Єви – Лізи – В. Лис вживає неофіційні антропоніми, зважаючи на традиції часу. Степан, звертаючись до коханої, вживав лексему, яка римується з варіантом імені, наприклад:

«Чому Ліза велика підлиза: – І тут же. – Наша Ліза зовсім не підлиза». (Лис, 2018, с. 72).

«Не такого, звичайно, багатого, як у тебе, Лізулинько, але якщо не бреше...» (Лис, 2018, с. 221).

Окрім Степана, симпатизує дівчині також Максим, син багатого київського бізнесмена. Прагнучи завоювати прихильність дівчини, у своїх звертаннях до неї уживає винятково пестливу форму її імені:

«Він заговорив про те, що вірить: все прикре у вас, Лізонько, вже позаду»; (Лис, 2018, с. 167).

«Вибачте, що турбую, Лізонько, – його голос був зняковілим...» (Лис, 2018, с. 185).

«Доброго дня, Лізонько. Я тільки хочу спитати, як ви там» (Лис, 2018, с. 213).

«Ти чудова, Лізонько... Найчудовіша! До зустрічі! Я тебе цілую» (Лис, 2018, с. 217).

Словотвір варіантів власних особових імен у художньому творі – стилістичний засіб, за допомогою якого письменник формує у читача ставлення до героїв твору: позитивне – зменшено-пестливими формами, негативне – зневажливо-згрубілими, при цьому перший відтінок значення репрезентують також побутові варіанти імен, уживані жителями Волинського Полісся.

У романі виявлено 35 літературних офіційних імен: Арсен, Артем, Віктор, Денис, Дмитро, Максим, Микола, Олег, Омелян, Павло, Петро, Пилип, Платон, Прокіп, Роман, Степан, Тарас, Федот, Юрій; жіночих – Альбіна, Віра, Ганна, Єва, Єлизавета, Катерина, Лариса, Леся, Марина, Мокрина, Олена, Павлина, Світлана, Софія, Тамара, Ярина та їхніх варіантів, 26 з яких становлять варіанти чоловічих імен: Адамчик, Адасько, Арсенко, Арсенисько, Вітя, Вітька, Вовка, Володька, Грицько, Костик, Макс, Марко, Миколка, Митрик, Олежко, Осипко, Павлусь,

Петрусь, Сашуня, Семенко, Степанко, Степанурчик, Степашечка, Степашка, Тиміш, Юрчик і 33 – жіночих: *Альбіночка, Валерка, Варка, Віка, Віруньчик, Віталінка, Вітка, Ганка, Ганця, Євка, Іра, Ірка, Іруня, Іруся, Катька, Леська, Ліза, Лізка, Лізок, Лізонька, Лізочка, Лізуля, Люба, Людка, Маринка, Маруся, Маруська, Мокринка, Настя, Ольга, Павлиночка, Томочка, Тоня.*

Найбільше імен функціонує із пестливим забарвленням – 54. Однак виявлено 5 варіантів із згрубілим, навіть зневажливим відтінком для вербалізації в основному насмішки або легкої іронії.

Аналіз чоловічих варіантів імен роману, утворених від повних і усічених основ, засвідчив перевагу двох словотвірних типів: на *-к-а* і *-к-о*. Рідше вживані форми на *-ик*, *-цьо*, *-чик* та інші (через тире подані паралелі варіантів імен, вживані жителями не тільки Волинського Полісся, а й інших регіонів України):

-ечк-о: *Степашечко*;

-ик: *Арсеник, Митрик, Федотик* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 53) та в інших регіонах України (Трійняк, 2005, с. 44, 107, 379);

-иськ-о: *Адамисько, Арсенисько, Романисько* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 9, 152) та в інших регіонах (Трійняк, 2005, с. 23, 44);

-к-а: *Васька, Вітька, Володька, Вовка, Володька-Вовка, Миколка* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 27, 31, 37, 85) та в інших регіонах (Трійняк, 2005, с. 60, 67, 74, 230);

-к-о: *Адамко, Адацько, Грицько, Семенко, Степанко, Степашко, Тимко* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 9–10, 45, 162, 171, 177) та в інших регіонах (Трійняк, 2005, с. 23, 95, 331, 348, 361);

-ун-я: *Сашуня* – вживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 109; Трійняк, 2005, с. 262);

-усь: *Павлусь, Петрусь-Петро* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 132, 141, 91) та в інших регіонах (Трійняк, 2005, с. 279, 293);

-сь: *Адаць* – уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 10; Трійняк, 2005, с. 23);

-сьо: *Адацьо* – уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 10; Трійняк, 2005, с. 23);

-цьо: *Прокоцьо, Романцьо* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 151, 153) та інших регіонах України (Трійняк, 2005, с. 305, 315);

-чик: *Адамчик, Юрчик* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 9, 187) та в інших регіонах (Трійняк, 2005, с. 23, 409).

Із формантів, використовуваних для творення жіночих варіантів імен, найчастіше вживаний *-к-а*, інші менш продуктивні:

-ка: *Ганка, Ганька, Євка, Катеринка, Катька, Лізка, Маринка, Маруська, Мокринка, Мотрунка, Ольга, Павлінка, Софійка, Тамарка, Тонька* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 213, 219, 224, 236, 257, 258, 269, 316, 331, 346, 350, 201) та в інших регіонах України (Трійняк, 2005, с. 39, 82, 118, 130, 169, 211, 213, 241, 242, 269, 278, 334, 344, 354);

-ищ-е: *Іринище* – варіант уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 233; Трійняк, 2005, с. 156);

-ок: *Лізок* – варіант уживаний на території Донецької області (Трійняк, 2005, с. 130);

-оньк-о: *Лізонько* – варіант уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 224; Трійняк, 2005, с. 130);

-ох-а: *Мартоха* – варіант уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 262; Трійняк, 2005, с. 217);

-очк-а: *Євочка, Лізочка, Павлиночка, Томочка* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник варіантів, 2009, с. 220, 224, 262, 331, 350) та в інших регіонах України (Трійняк, 2005, с. 118, 130, 278; 354);

-ун-я: *Іруня, Катюня* – варіанти вживані на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 232; 19, с. 156, 169);

-ус-я: *Гануся, Катруся* – варіанти вживані на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 213, 236; Трійняк, 2005, с. 82, 169);

-усь: *Ірусь* – варіант уживаний на всій території України (Словник варіантів, 2009, с. 232; Трійняк, 2005, с. 156);

-ц-я: *Ганця, Євця, Славця* – варіанти вживані на Волинському Поліссі (Словник

варіантів, 2009, с. 215, 220, 268) та в інших регіонах України (Трійняк, 2005, с. 82, 118).

Окрім власних імен персонажів, для характеристики героїв використовувано також прізвища, серед яких переважають відіменні.

При розгляді цього типу онімів спираємося на класифікацію Ю. К. Редька (1968). Мовознавець виокремлює чотири лексико-граматичні групи прізвищ, утворених: 1) від імен; 2) від назв місця проживання; 3) від назв осіб за постійним заняттям або соціальною належністю; 4) від найменувань фізичної чи психічної властивостей їх першоносія. При цьому дослідник зазначає: «Прізвища, утворені від імен, становлять серед українських та інших слов'янських (і не тільки слов'янських) прізвищ дуже помітну і кількісно значну групу. Основою для творення українських відіменних прізвищ стало понад двісті власних імен. Щоправда, не всі вони однаковою мірою були продуктивними для творення прізвищ» (с. 35).

У романі зафіксовані прізвища, утворені від імен за допомогою таких суфіксів:

-ах-а: *Соломаха* має згрубіле або фамільярне значення і утворене від жіночого імені Соломія (Трійняк, 2005, с. 342).

-ин, -ин-а: *Грицишин, Войтишина* < *Войтех* (Трійняк, 2005, с. 73). Такі утворення із присвійними суфіксами виникли для позначення назви сина від імені батька або матері.

Із присвійним суфіксом **-ов-а, -ов** утворені прізвища, що мають в основі різні за структурою та походженням імена: *Луцьова, Лучиков* < *Лука* (Трійняк, 2005, с. 198). Також із цим формантом зафіксовані прізвища *Дрикальова, Клецьова, Кульова*, утворені, можливо, від родових назв. Прізвища на *-ов/ -ев, -ів* вживають для ідентифікації нижчих та середніх верств українського населення (Худаш, 1977, с. 112), їх фіксують актові книги XIV-XV ст. (Гумецька, 1958 с. 23).

Матронімічне прізвище на **-их-а** – *Патичиха* – походить від назви матері по чоловікові. Такі назви надавали тоді, коли був невідомий батько або давно помер чи зник, весь тягар утримання й виховання сім'ї несла мати.

Прізвищеві назви на **-ськ-ий, -зьк-ий, -цьк-ий**, на думку Ю. Редька, утворені не від імені безпосередньо, а від назви населеного пункту, яка, своєю чергою, похідна від імені. Проте такі шляхетські прізвища утворюва-

лися і від імен. Саме так зберігалася пам'ять про основоположника роду (1966, с. 19–20).

Нами виявлена модель відіменного походження *Андрієвська* < *Андрій*. Прізвище *Вітвицька* утворене, очевидно, від назви населеного пункту Вітвицьк Калуського р-ну Івано-Франківської обл.

Виявлено одне прізвище, утворене шляхом усічення імені: *Лесь* < *Олесь*, *Олександр* (Трійняк, 2005, с. 261).

Найбільше виявлено прізвищ відапелятивного походження.

Іменникова модель на **-ець**, використовувана на позначення осіб – надавачів різноманітних послуг: *Смалунець* < *смаль* 'людина, що займається смалінням свиней'. *Бурець* < 'бурці (мнж.), бурець (одн.)', від застарілого слова 'баки' (Словник української, т. 1, 1970, с. 258); *бурило* 'сувора людина, злюка' (Чучка, 2005, с. 99). Формант привносить зменшено-пестливий відтінок та формує прізвища демінутивного типу.

Походження прізвища *Пиркаль* із формантом **-аль** складно встановити. У «Словнику західнополіських говірок» виявляємо дієслова *пиркати, пірскати, пірхати* 'утворювати звуки' (2016, с. 399). Ю. Редько відзначає, що з «чотирьох десятків прізвищ на -аль тільки деякі мали значення: *Мазгаль, Майгаль, Моргаль, Пацкаль, Храпаль*, утворені від дієслів «мазгати», «мигати», «моргати», «пацкати», «храпати». Частіше вони виражали наявність певної ознаки і утворювалися від іменника: *Горбаль, Зубаль, Ногаль, Носаль, Рогаль* або від прикметника: *Довгаль*. У ряді випадків передсуфіксальна частина неясна: *Дербаль, Пігаль*» (1966, с. 110).

Виявлено й такі відапелятивні прізвища з іменниковою та дієслівною основами: *Без* 'бузок' (Словник української, т. 1, 1970, с. 119), *Витрогон* 'пристосування для створення сильної течії повітря' (Словник української, т. 1, 1970, с. 688); *Лициця*, очевидно, від *ліщина* 'кущ родини березових з їстівними плодами – горіхами' (Словник української, т. 4, 1970, с. 534); *Рикун* < *рикати* 'видавати рик (про тварин); говорити що-небудь грубо й уривчато' (Словник української, т. 8, 1977, с. 534).

Прізвище *Качула* похідне, очевидно, від назви свійського чи дикого птаха (качка)

або рослини (качан) (Словник української, т. 4, 1973, с. 123, 124), утворене із додаванням форманта **-ул-а**, що привносить зневажливий відтінок у значення.

Чітко неможливо встановити походження таких прізвищевих назв:

Клок < клоччя 'грубе волокно, що одержують як відхід під час обробки льону або конопель' (Словник української, т. 4, 1973, с. 189); 'жмут, клапот' (Етимологічний словник, т. 2, с. 464).

Корогода < корогід, коровод 'хоровод, хороводний танок' (Етимологічний словник, т. 3, с. 36).

Лохасько < від дієслів лохати 'жадати, прагнути' (Етимологічний словник, т. 3, с. 294); 'лоскотати' (Етимологічний словник, т. 3, с. 295); 'глитати, ковтати, схлипувати' (Етимологічний словник, т. 3, с. 295).

Висновки та перспективи подальших розвідок. Виявлені у творі антропоніми яскраво демонструють майстерність В. Лиса. Вони та їхні варіанти допомагають авторові у створенні художніх образів персонажів. Антропонім не лише позначає та відображає задум автора, а й формує сприйняття образу, мотивує ставлення до нього читача. Пестливі,

емоційно насичені форми звертань у виразах персонажів, репрезентовані у лагідній формі, надають виразну емоційну оцінку образам головних героїв.

Аналіз структурних особливостей антропонімів цих груп засвідчив утворення чоловічих та жіночих варіантів імен за допомогою загальноукраїнських формантів **-к-о**, **-к-а**, **-иськ-о**, **-ун-я**, **-ус-я**, **-усь**, **-ц-я**, **-чик**, що надають їм пестливого чи згрубілого забарвлення.

Встановлено непродуктивні словотвірні типи варіантів чоловічих імен (з формантами **-ищ-е**, **-ок**, **-оньк-о**, **-ох-а**, **-усь**) та жіночих (**-ечк-о**, **-сьо**, **-сь**, **-ун-я**).

Виявлено 23 прізвища з різними формантами відапелятивного та відіменного творення. Серед них найбільше похідних із посесивними формантами **-ин**, **-ин-а**, **-ов-а**, **-ов**, також відапелятивних найменувань (11) із суфіксами **-аль**, **-ець**, **-ськ-о**, **-ул-а**. Встановлено, що в основу найменувань покладено календарні імена засновників роду, наявні також утворення від загальних назв.

Вважаємо за доцільне у подальших розвідках проаналізувати творення літературних антропонімів у романах В. Лиса.

ЛІТЕРАТУРА

- Аркушин Г.** Словник західнополіських говірок. А – Я, вид. 2-ге переробл., випр. і доп. Луцьк : Волин. обласна друкарня, 2016. 647 с.
- Белей Л. О.** Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії 19–20 століття. Ужгород, 1995. 120 с.
- Бибик С. П.** Якби не був таким, не був би я Яким: (антропоніми в оповіданнях Григора Тютюнника). *Культура слова*. Вип. 48–49, 1996. С. 72–78.
- Вокалюк Л. Ю.** Лексико-семантична організація власних імен у творах Василя Стефаника. *Шоста республіканська ономастична конференція* : тези доп. і повідомл. Одеса, 1990. Ч. 1. С. 106–107.
- Гумецька Л. Л.** Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст.: монографія. Київ, 1958. 298 с.
- Етимологічний словник української мови**: у 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. Київ : Наук. думка, 1982–2012.
- Карпенко Ю. О.** Літературна ономастика Ліни Костенко : монографія. Одеса : Астропринт, 2014. 216 с.
- Левчук І.** Антропонімія роману Володимира Лиса «Століття Якова». *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. 2013. № 22 (271). С. 69–74.
- Лис В.** Стара холера : роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 272 с.
- Масенко Л. Т.** Власні назви у творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. *Мовознавство*. 1986. № 6. С. 43–48.
- Нестерчук О.** «Моя любов в імені твоїм» (зменшено-пестливі варіанти особових імен героїв В. Лиса «Стара холера»). *Українська філологія в контексті розвитку європейської наукової думки*: матеріали Всеукр. наук. конф. Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2022. С. 54–57.
- Нестерчук О.** Словотвір варіантів імен роману В. Лиса «Діва Млинища». *Наукові записки Тернопільського національного університету*. Серія: Мовознавство / відп. ред. Т. П. Вільчинська. Тернопіль : Тернопільський. нац. педагог. ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2017. Вип. 1 (27). С. 220–223.

- Нестерчук О.** Словотвір загоренського іменника (за романом В. Лиса «Століття Якова та «Соло для Соломії»). *Лінгвостилістичні студії* : наук. журн. / гол. ред. С. К. Богдан. Луцьк, 2018. Вип. 5. С. 136–141.
- Редько Ю. К.** Сучасні українські прізвища. Київ : Наукова думка, 1966. 214 с.
- Редько Ю. К.** Довідник українських прізвищ. Київ: Радянська школа, 1968. 253 с.
- Словник варіантів власних імен північно-західної України.** А–Я. / упоряд. Г. Л. Аркушин. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 370 с.
- Словник української мови:** в 11 томах. / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
- Трійняк І. І.** Словник українських імен. Київ : Довіра, 2005. 508 с.
- Худаш М.Л.** З історії української антропонімії : монографія. Київ: Наукова думка, 1977. 236 с.
- Чижмар О. М.** Загальнонаціональне та регіональне в закарпатоукраїнській літературно-художній антропонімії ХІХ – ХХ століть : монографія. Мукачево : Карпатська вежа, 2018. 180 с.
- Чучка П. П.** Прізвища закарпатських українців : історико-етимологічний словник : понад 11500 прізвищ. Львів : Світ, 2005. 704 с.
- Шестипалова Л. Д.** Специфіка антропонімів у химерній прозі (на матеріалі творчості В. Г. Дрозда) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2006. 22 с.

REFERENCES

- Arkushyn, H.** (Ed.). (2009). *Slovnnyk variantiv vlasnykh imen pivnichno-zakhidnoi Ukrainy. A – Ya* [Dictionary of variants of proper names of northwestern Ukraine. A – Ya]. Lutsk: Volynskiy nats. un-t im. Lesi Ukrainky [in Ukrainian].
- Arkushyn, H.** (2016). *Slovnnyk zakhidnopoliskykh hovirok. A – Ya* [Dictionary of Western Polish idioms. A – Ya]. Lutsk : Volyn. oblasna drukarnia [in Ukrainian].
- Belei, L. O.** (1995). *Funktsionalno-stylistychni mozhyvosti ukrainskoi literaturno-khudozhnoi antroponomii 19-20 stolittia* [Functional and stylistic possibilities of Ukrainian literary and artistic anthroponymy of the 19th and 20th centuries]. Uzhhorod [in Ukrainian].
- Bilodid, I. K.** (Ed.). (1970–1980). *Slovnnyk ukrayins'koyi movy* [Dictionary of the Ukrainian language] (Vols. 1–11). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Bybyk, S. P.** (1996). *Jakby ne buv takym, ne byv by ja Jakym: (antroponomiy v opovidaniakh Grygora Tutanyka)* [If it had not been so, I would not be like: (anthroponomies in the stories of Grigor Tyutyunik)]. *Kultura slova – Culture of the word* (Issue 48–49), (pp. 72–78) [in Ukrainian].
- Chuchka, P.** (2005). *Prizvyshcha zakarpatskykh ukraintsviv: istoryko-etymolohichnyi slovnnyk* [The names of Transcarpathian Ukrainians: a historical and etymological dictionary]. Lviv: Svit [in Ukrainian].
- Chyzhmar, O. M.** (2018). *Zahalonatsionalne ta rehionalne v zakarpatoukrainskii literaturno-khudozhnii antroponomii XIX–XX stolit* [Pan-national and regional in Transcarpathian Ukrainian literary and artistic anthroponymy of the XIX–XX centuries]. Mukachevo: Karpatska vezha [in Ukrainian].
- Humetska, L. L.** (1958). *Narys slovotvorchoi systemy ukrainskoi aktovoi movy XIV–XV st.* [An essay on the word-forming system of the Ukrainian act language of the XIV–XV centuries]. Kyiv [in Ukrainian].
- Karpenko, U. O.** (2014). *Literaturna onomastuka Liny Kostenko* [Literary Onomastics by Lina Kostenko]. Odesa: Astroprynt [in Ukrainian].
- Khudash, M. L.** (1977). *Z istorii ukrainskoi antroponomii: monohrafiia* [From the history of Ukrainian anthroponymy: [monograph]. Kyiv: Nauk. dumka [in Ukrainian].
- Levchuk, I.** (2013). *Antroponomia romanu Volodymyra Lysa «Stolitta Yakova»* [Anthroponym of Volodymyr Lis's novel «Century of Jacob»]. *Naukovyy visnyk Shidnoievropeiskogo natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky. Movoznavstvo – Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University. Series: Philological sciences. Linguistics*, 22 (271), (pp. 67–74) [in Ukrainian].
- Lys, V.** (2018). *Stara kholera* [Old cholera]. Kharkiv: Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia» [in Ukrainian].
- Masenko, L. T.** (1986). *Vlasni nazvy tvorah G. F. Kvitky-Osnovjanenka* [Own names in the works of G. F. Kvitka-Osnovyanenko]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 6, (pp. 43–48) [in Ukrainian].
- Melnychuk, O. M.** (Ed.). (1982–2012). *Etymolohichnyi slovnnyk ukrainskoi movy* [Etymological dictionary of the Ukrainian language] (Vols. 1–7; Vol. 7). Kyiv : Nauk. dumka [in Ukrainian].
- Nesterchuk, O.** (2017). *Slovotvir variantiv imen romanu V. Lysa «Diva Mlynshcha»* [Word formation of variants of the names of V. Liss novel “Diva Mlynishcha”]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnogo universytetu. Serii: Movoznavstvo – Scientific Notes of Ternopil National University. Series: Linguistics* (Issue 1 (27), (pp. 220–223). Ternopil: Ternopilskiy. nats. pedahoh. un-t im. Volodymyra Hnatiuka [in Ukrainian].

- Nesterchuk, O.** (2017). Slovotvir zahorienskoho imennyká (za romanom V. Lysa «Stolittia Yakova» ta «Solo dlia Solomii») [Word work of the Zagorenia noun (based on the novel by V. Lys «The Century of Yakov» and «Solo for Solomia»)]. *Linhvostylistychni studii : nauk. zhurn. – Linguistic and stylistic studies: a scientific journal* (Issue 5), (pp. 136–141). Lutsk [in Ukrainian].
- Nesterchuk, O.** (2022). «Moia liubov v imeni tvoim» (zmensheno-pestlyvi varianty osobovykh imen heroiv V. Lysa «Stara kholiera») [«My love is in your name» (reduced and caressing variants of the personal names of the characters of V. Lis «Old Cholera»)]. *Ukrainska filolohiia v konteksti rozvytku yevropeiskoi naukovoï dumky: materialy Vseukr. nauk. konf. – Ukrainian philology in the context of the development of European scientific thought: materials of the All-Ukrainian scientific conference* (pp. 54–57). Ternopil [in Ukrainian].
- Redko, Yu. K.** (1966). *Suchasni ukrainski prizvyshcha. [Modern Ukrainian surnames]*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Redko, Yu. K.** (1968). *Dovidnyk ukrainskykh prizvyshch [Directory of Ukrainian surnames]*. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
- Triiniak, I. I.** (2005). *Slovyk ukrainskykh imen [Dictionary of Ukrainian names]*. Kyiv: Dovira [in Ukrainian].
- Vokaluk, L. U.** (1990). Leksyko-semantychna organizatsia vlasnysh imen u tvorah Vasylia Stefanuka [The lexico-semantic organization of own names in the works of Vasyl Stefanyk]. *Shosta respublikanska onomastuchna konferensia – Sixth Republican Onomastic Conference* (Issue 1), (pp. 106–107). Odesa [in Ukrainian].
- Shestypalova, L. D.** (2006). *Spetsyfika antroponimiv u khymernii prozi (na materialy tvorchosti V.H. Drozda) [The specificity of anthroponyms in whimsical prose (based on the work of V.G. Drozd)]*. (Extended abstract of Candidate's thesis). Odesa [in Ukrainian].